

## เบื้องหลังฎีกา ๙๙ นักวิชาการในวังวน เพื่อบ้านเมืองของเรา

ผมจะขอเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับตัวผมเมื่อเร็ว ๆ นี้ อย่างสั้น ๆ และ  
อยากจะขอถือโอกาสพูดเรื่องบ้านเมืองของเราด้วย

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๑ ผมไปประชุมกับดร.สง่า สรรพศรีปลัด  
กระทรวงวิทยาศาสตร์ ซึ่งเขียนนักวิทยาศาสตร์ที่เคยได้รับรางวัลนักวิทยาศาสตร์  
ดีเด่น ไปปรึกษาหารือกันถึงแนวทางที่จะพัฒนางานวิทยาศาสตร์ต่อไป

เมื่อตอนจบใกล้เที่ยง ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้เข้ามาพบ ตอนนั้นมี  
ดร.ยงยุทธ ยุทธวงศ์ อยู่ด้วย คนอื่นไปหมดแล้ว

ดร.ชัยอนันต์ได้เล่าว่ามีกลุ่มนักวิชาการเตรียมถวายฎีกา และเอาร่างถวาย  
ฎีกาให้ดู มีผู้ร่วมลงนามเป็นคนมีชื่อเสียงมากมาย เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ก็มี

ดร.ชัยอนันต์อธิบายว่า การที่มีการจัดให้มีทหารตบเท้าเข้าไปเชียร์นายก  
รัฐมนตรีรักษาการและมีการจัดให้กลุ่มต่างๆ เข้ามาให้กำลังใจนั้นเป็นการแสดง  
พลังที่ทำให้บ้านเมืองสับสนแตกความสามัคคี และอาจเป็นเหตุให้มีการปฏิวัติ  
ขึ้นได้ ทางกลุ่มไม่อยากเห็นการปฏิวัติ และอยากให้นายกรัฐมนตรีเป็นกลาง  
ปล่อยให้กระบวนการประชาธิปไตยดำเนินไปตามครรลอง

ผมและดร.ยงยุทธ ได้ลงนามในเอกสารนั้นไป โดยผมลงชื่อไปตรงที่ว่าง  
หมายเลข ๒๑

เมื่อบ่ายวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ผมไปอภิปรายเรื่อง “พุทธศาสนาในแง่  
วิทยาศาสตร์” ที่หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับอาจารย์ระวี ภาวิไล  
ในงานสัปดาห์ “พุทธธรรม-พุทธศาสน์”

เมื่อเสร็จเวลา ๑๗ น.เศษ มีนักข่าวของข่าวพิเศษรายสัปดาห์และของมติชนขอสัมภาษณ์ นักข่าวทราบอยู่ก่อนแล้วว่ารุ่งขึ้นจะมีการถวายฎีกาและมีผู้บอกเขาว่าผมร่วมลงนามด้วย ผมบอกว่าไม่ใช่แก่นนำในเรื่องนี้ และเล่าให้ฟังเฉพาะที่ผมรู้เกินดังกล่าวข้างต้น

ตอนใกล้สองทุ่มนักข่าวบางกอกโพสต์โทรศัพท์ไปที่บ้านบอกว่าได้ข่าวว่ามติชนสัมภาษณ์ผม อยากทราบว่ามีการถามและตอบว่าอย่างไรบ้าง สักทุ่มกว่านักข่าวไทยรัฐโทร. ไปถามทำนองเดียวกัน

รุ่งขึ้นเช้าหนังสือพิมพ์ลงข่าวกันหรรษา มีชื่อผมเด่นอยู่ บทบาทของผมเกี่ยวกับเรื่องนี้มีตามที่เล่าข้างต้น ส่วนคำวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ ที่ตามมาหลังจากนั้น ผมยินดีรับด้วยความเคารพและด้วยความสงบและคิดว่าเป็นธรรมดาเมื่อมีกิจวากีย่อมมีปฏิกิริยา และบุคคลต่าง ๆ ย่อมทำตามฐานะข้อจำกัด และความคิดเห็นที่ต่าง ๆ กันไป

ผมเห็นใจทุกฝ่ายและไม่มีปฏิกิริยาตอบโต้ใดๆ วิธีของชาวพุทธอย่างหนึ่งคือ **อกรรม** หรือหยุด ไม่มีการจองเวรกันต่อไป

ผมขอถือโอกาสนี้พูดถึงเรื่องบ้านเมืองของเราด้วย ประเทศของเรามีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ประชาชนไม่ควรมีความยากลำบากในการครองชีพ แต่ขณะนี้ประชาชนคนไทยมีความยากลำบากในชีวิตและสังคมอย่างที่ไม่ควรจะเป็น

ผมขอสรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญของชาติอย่างย่อ ๆ ดังนี้

(๑) **ชนบท** ประสบความล้มละลายทั้งทางเศรษฐกิจ ครอบครัวยุมนชนนิเวศวิทยา และวัฒนธรรม ประชาชนประสบความทุกข์ยากแสนสาหัส ครอบครัวยาวนาส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดเป็นหนี้สินเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างไม่มีทางไถ่ถอน ปัญหานี้ชักนำไปสู่ปัญหาทางสังคมอื่น ๆ เช่น

การพลัดพรากจากกันของพ่อแม่ลูก

การเพิ่มขึ้นของคนจนในเมืองอย่างไม่มีทางแก้ไข

การมีอาชญากรรมเต็มประเทศ

การที่ผู้หญิงถูกหลานของเราต้องทอดกายและถูกกักขังเป็น  
โสเภณีทั้งในประเทศ และต้องออกไปหากินในต่างประเทศจำนวนมากและมี  
โสเภณีเด็กมากขึ้น

ปัญหาของชนบทนี้ถ้าขาดความเข้าใจจริง ๆ แล้ว ถึงมีความ  
ปรารถนาดีเท่าไรก็แก้ไขปัญหาไม่ได้ ขณะนี้ได้มีการสรุปบทเรียนกันทั่วโลก  
แล้วถึงสาเหตุของความล้มเหลวในการแก้ปัญหามหาชนบท องค์การพัฒนาเอกชน  
ของไทยเข้าใจเรื่องนี้ดี สมควรที่รัฐบาลจะได้ให้ความสนใจ

(๒) **ธรรมชาติแวดล้อม** ของเราถูกทำลายลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผล  
กระทบต่อเศรษฐกิจ และชีวิตของคนไทยอย่างรุนแรง

(๓) **ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** ทั้ง ๆ ที่เป็นเมืองพุทธแต่  
เรามีอัตราการฆ่ากันตายสูงติดอันดับต้น ๆ ของโลก มีการทำร้ายและฆ่ากันด้วย  
อาวุธร้ายแรงอย่างเต็มบ้านเต็มเมือง

(๔) **การศึกษาของชาติ** เป็นเรื่องใหญ่ เพราะเป็นเครื่องมือพัฒนาคน  
ขณะนี้การศึกษาของเราตั้งแต่อนุบาลถึงมหาวิทยาลัยทำให้คนของเราอ่อนแอ  
ทางสติปัญญาและจริยธรรมทั้งประเทศ ระบบการศึกษาของเราดูเหมือนมาถึง  
ทางตันและเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง  
เรื่องนี้ต้องการความเอาใจใส่และความเข้าใจอย่างจริงจังจึงจะแก้ไขปัญหาได้

(๕) **เด็ก** ของเราเติบโตขึ้นท่ามกลางสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เอื้ออำนวย  
ที่จะทำให้ชีวิตเป็นสุขและมีพัฒนาการที่ดี ทารุณกรรมต่อเด็กในรูปต่าง ๆ มีอยู่  
อย่างแพร่หลาย

เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงวัย ๖ ขวบเป็นระยะที่จะมีพัฒนาการของสมอง  
และการเกิดคุณลักษณะหรือลักษณะที่เป็นโทษ เรามีเด็กเกิดใหม่ปีละ ๑ ล้านคน  
๕ ปีก็ ๕ ล้านคน ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลอันมโหฬาร ที่ขาดการเอาใจใส่และ

ความเข้าใจที่จะสร้างให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพต่อไป ถ้าพลเมืองไม่มีคุณภาพ ไม่มีทางที่ประเทศไทยจะมีความสุข

(๖) **สถาบันทางพระพุทธศาสนา** เป็นทรัพยากรอันมีค่ามหาศาลของสังคม แต่ไม่ได้รับความเอาใจในการส่งเสริมการพัฒนาสถาบัน และบทบาทของสถาบันในการพัฒนา

(๗) **สื่อสารมวลชน** เช่น วิทยุ โทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อสังคมยิ่งกว่าระบบการศึกษาของรัฐที่มีอยู่ทั้งหมด มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะต้องพัฒนา ความคิด กฎระเบียบ วัฒนธรรม จริยธรรม และรูปแบบของการสื่อที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพคนอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว มิฉะนั้น สื่อเหล่านี้จะมีผลทางทำลายสังคมอย่างรุนแรง

(๘) **ระบบราชการ** ระบบราชการใช้เงินภาษีอากรของประชาชนมาก แต่มีประสิทธิภาพการทำงานต่ำ ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุง ระบบนี้จะเป็นการระแกว่ารัฐบาลทุกรัฐบาลที่จะต้องแบกรับ และก่อให้เกิดปัญหาแก่รัฐบาลและประชาชนและระหว่างรัฐบาลกับประชาชน การกระจายอำนาจการบริหารและการเงินเป็นเรื่องสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณาอย่างจริงจัง

นี่เป็นตัวอย่างประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญของชาติที่ควรจะต้องเอามาพูดกันอย่างจริงจัง

เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องยาก แต่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข เพื่อบ้านเมืองของเราจะได้พัฒนาไปได้อย่างมีศักดิ์ศรี มั่นคง และร่มเย็นเป็นสุข

เป็นเรื่องที่ต้องการมโนธรรมสำนึกของทุกคนทุกฝ่ายที่จะร่วมกันทำให้เกิดความถูกต้องทุก ๆ ทาง เช่น ทางการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา และการพระศาสนา

ผมเองไม่อยู่ในฐานะจะไปยุ่งเกี่ยวในเรื่องการเมือง เรื่องพรรคหรือ  
ฝักฝ่ายใด ๆ แต่จะขอให้กำลังใจและสนับสนุนทุก ๆ ฝ่ายที่ตั้งใจทำงานอันยาก  
ลำบากเพื่อบ้านเมืองของเราในฐานะคนเล็ก ๆ และไม่ต้องการอำนาจใด ๆ .

---

ลงในหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๓๑ โดยใช้ชื่อว่า “เบ๊อง หลังฎีกา  
๕๕ นักวิชาการ ในวังวน เพื่อบ้านเมืองของเรา”